

Nu kan vi rumme flere komplicerede sager

Af Louise Kastrup Scheibel,
journalist, Center for
Voksensocial, Region
Midtjylland

I bedste joint venture stil mellem et regionalt og et kommunalt botilbud blev en hverdag præget af angst og kvælertag i et kommunalt bofællesskab ændret til en succes. Succes for personalet, men også for den beboer, som undgik at blive kastebold i det sociale system.

Julen 2006 tager en mandlig beboer kvælertag to gange på en medarbejder i bofællesskabet Åbo i Uldum ved Hedensted. Medarbejderen er rystet.

Bofællesskabet og kommunen bliver i fællesskab enige om, at der skal findes et andet tilbud til beboeren. Så kommer Strukturreformen, og beboeren bliver ikke flyttet.

Julen 2007 gentager episoden sig. Igen bliver medarbejderen udsat for kvælertag. Personalegruppen går i panik.

Vi var slet ikke gearet til at tackle sådan en beboer ...

– Vi var meget bange og vant til at have med sådan nogle søde og sjove udviklingshæmmede at gøre, ligesom man kender dem fra ”Morten og Peter” tv-programmerne. Vi var slet ikke gearet til at tackle sådan en beboer hverken fagligt eller normeringsmæssigt, husker Åbos leder Mette Boelt Kristiansen tilbage.

Derfor tager Mette Boelt Kristiansen affære. Et møde bliver arrangeret i Hedensted Kommune, hvor forstander på Region Midtjyllands tilbud Moseftoft i Viborg, Jørgen Juul, bliver indkaldt med henblik på, at Moseftoft skal overtage beboeren fra Åbo.

Moseftoft er kendt for at kunne håndtere særligt komplicerede sager med borgere, som både har flere diagnoser og problem-skabende adfærd.

Han skal væk, eller skal han?

Der er ikke nogen tvivl om, hverken for Moseftofts leder, Jørgen Juul, eller repræsentanterne i Hedensted Kommune, hvad målet med mødet er den dag i januar 2008. Nemlig at beboeren skal flyttes fra Åbo til Moseftoft i Viborg. Han skal væk fra Åbo.

– Jeg fik en fornemmelse i maven, der sagde mig, at Åbo var et botilbud, der var styret af en beboer og en opgave i stedet for, at det var personalet, som havde førertrøjen på. Medarbejderne var meget angste og manglede både redskaber og handlemuligheder til at løfte opgaven. Det var ikke borgernes behov, der blev taget hensyn til, men derimod personalets, fortæller Moseftofts forstander Jørgen Juul.

Jørgen Juul argumenterer for, at det vil blive dyrt at flytte beboeren til Moseftoft, fordi beboeren vil få det svært den første tid et nyt sted. Pris: 2,3 mio. kr. For det er en ’alvorlig sag’ at flytte en udadreagerende, dårligt fungerende beboer fra et tilbud til et andet.

Men Hedensted Kommune er villig til at betale, hvad det koster, og så er den sag lukket. Tror de.

Men Jørgen Juul har helt andre planer. En plan, som skal vise sig at blive en kæmpe

Åbo er

et bofællesskab for voksne udviklingshæmmede beliggende i Hedensted Kommune. 6 borgere bor i egen lejlighed på selve Åbo. 3 borgere bor i selvstændige boliger i den umiddelbare nærhed og modtager Åbos pædagogiske tilbud på lige fod med de interne beboere.

Borgerne er i aldersgruppen 38-51 år. Beboerne er udviklingshæmmede i middelsvær grad.

Moseftoft er

et botilbud i henhold til lov om social service efter § 107 og § 108 for voksne personer med varig nedsat psykisk og fysisk funktionsevne.

Der er 12 pladser fordelt i 4 huse.

Desuden er der en udredningsafdeling, hvor der p.t. er 4 pladser.

Målgruppen er mentalt retarderede voksne, ofte med tillægsproblematikker eksempelvis i form af autisme, dysfunktioner i hjernen og psykiatriske overbygninger. Det er med andre ord en målgruppe, som konventionelle botilbud ikke kan rumme på en forsvarlig måde.

Kilder: Hedensted Kommune (www.hedensted.dk) og Region Midtjylland (www.rm.dk)

Bofællesskabet Åbo.

”Vi var vant til sådan nogle søde og sjove udviklingshæmmede. Vi var slet ikke gearret til at tackle sådan en beboer hverken fagligt eller normeringsmæssigt”.

succes ikke alene for Åbo, men også for Hedensted Kommunes handicapafdeling som helhed.

– Hvad med, at vi ikke flytter borgeren, men klæder Åbo på til at håndtere opgaven? I kan bruge denne mulighed til at få et kompetenceløft og vidensdeling både på Åbo, men også på andre bofællesskaber i kommunen, pointerer han.

Mosetoft kan yde konsulentbistand og være med til at løfte Åbos ydeevne i komplicerede sager.

– Vi var helt på hælene, og jeg havde håbet, at Jørgen Juul havde sagt, at han gerne ville tage vores beboer. Men samtidig havde jeg også betænkeligheder ved, at vores beboer skulle flyttes til et sted, hvor beboerne er i en helt anden kaliber end vores, hvad angår problemskabende adfærd. Jeg ville jo gerne have, at Åbo skulle være et inkluderende sted, siger Mette Boelt Kristiansen.

Hun husker, at hun var meget enig med Jørgen Juul, som på mødet havde sagt, at det ikke var Åbo, som det så ud på daværende tidspunkt, der skulle løfte opgaven, men at de i fællesskab måtte forandre Åbo.

Og sådan bliver det. Hvis altså personalegruppen på Åbo vil være med til det. Hedensted Kommune lader beslutningen være op til medarbejderne. Kommunen vil bakke dem op, ligegyldigt om det ender med en flytning af beboeren eller ej.

Angst fylder rummet

Alle medarbejdere inklusive vikarer og en sygemeldt medarbejder møder op til mødet på Åbo, hvor Mosetofts Jørgen Juul sammen med en ung, kvindelig pædagog og en sikkerhedsmedarbejder er på besøg for at drøfte Jørgen Juuls idé.

– Jeg kunne mærke et mentalt skjold fra personalets side. Ikke mod mig, men mod

at skulle håndtere denne opgave. Jeg fornemmede dog også, at personalet havde et ”grund-drive” i forhold til deres menneskesyn, som tiltalte mig. De ville deres beboere. Det helt afgørende for mig blev derfor at vise personalet, at jeg anerkendte, at de var angst, at de ikke magtede opgaven, og at det var legalt at sige det ud fra de vilkår, de havde, husker Jørgen Juul.

Mod Åbos leder Mette Boelt Kristiansens forventning, siger personalegruppen enstemmigt ja til at påtage sig opgaven efter halvanden times møde. Derpå går samarbejdsprojektet mellem det regionale Mosetoft og det kommunale Åbo i gang fra maj til oktober 2008.

Fra negativ til positiv spiral

Projektet strækker sig over et halvt år, hvor der primært bliver sat fokus på fire områder, der skal arbejdes med.

Det drejer sig dels om, at personalet skal have terapeutisk hjælp både i grupper og individuelt til at slippe angsten. Og dels om at de skal lære selvforsvar og få et bedre kendskab til magtanvendelsesreglerne. Derudover hjælper Mosetoft med at lave en nærmere, faglig udredning af beboeren, ligesom der sidst, men ikke mindst, bliver kigget på personalenormering, efteruddannelsesbehov og supervision.

– Mine medarbejdere var angst og lukkede, og vi havde længe gået i vores egen glasboble. Men det ændrede projektet på med det samme. Projektet var en stor gave for os, hvor vi tilegnede os praksisnær specialviden og lærte, hvordan vi skulle være åbne og have tillid til hinanden i personalegruppen, mener Åbos leder Mette Boelt Kristiansen.

Målet for projektet er at vende en negativ spiral med negativ beboeradfærd, fremprovokeret angst hos medarbejdere og en angststyret organisation til en positiv spiral med bearbejdning af angst, faglig

udredning af beboer og faglig oprustning af personale. Missionen lykkes.

– Åbos personalegruppe er blevet et vinderhold. Medarbejderne er ikke længere angstede, de har fået en række faglige redskaber og en yes-oplevelse. Ikke mindst har beboeren fået lov til at blive i sine vante rammer og fået et bedre liv, fordi personalet nu har en dybere forståelse for ham og kan kompensere for hans handicap, konkluderer Mosetofts forstander Jørgen Juul.

Set i helikopterperspektiv

Ligeså begejstrede Mosetofts Jørgen Juul og Åbos Mette Boelt Kristiansen er for deres fælles projekt med succes for både personalet og beboeren. Ligeså meget får de tommelfingeren opad fra Hedensted Kommunes handicapchef og Region Midtjyllands socialchef.

– Vi er en lille kommune med 45.000 indbyggere. Det er vores held, at vi lander på Jørgen Juuls skrivebord. Jørgen Juul foreslår, at vi selv skal beholde borgeren, hvilket er helt i tråd med den politik, vi har i kommunen om, at borgerne skal blive i kommunen. For vi skal løse så meget lokalt, vi kan, når vi har kompetencerne til det, fortæller Hedensted Kommunes handicapchef Lisbeth Troest.

I Region Midtjylland er man stolte over, at et regionalt tilbud i den grad har været med til at sætte en positiv udvikling i gang på et kommunalt tilbud:

– Det er godt gået af både Mosetoft og af Åbo. Det er intentionerne i Strukturreformen i fuldt flor. Borgeren får et mindre indgribende tilbud, forbliver i nærmiljøet, og det kommunale tilbud bliver opkvalificeret fagligt. Alt sammen til lavere omkostninger. Det er et virkelig flot samarbejdsprojekt, som kan give inspiration til både kommuner og regioner, mener Region Midtjyllands socialchef Charlotte Josefsen.

Penge at spare på flere plan

Værd er det at bemærke, at Hedensted Kommune har sparet 1,42 mio. kr. ved selv at påtage sig opgaven. Selvom det på kort sigt har kostet penge i form af flere ressourcer til personale supervision og konsulentbistand fra Region Midtjylland.

Penge er også blevet sparet takket være, at sygefraværet er nedbragt markant fra 40 til 1 sygedag fra første til andet halvår i 2008.

– Hos os går faglighed og økonomi hånd i hånd. I denne sag har vi haft nogle omkostninger på kort sigt, men har sparet rigtig mange penge på lang sigt. Derudover er der nu sket det, at nogle af de penge, som var sat af til borgeren, ikke er nødvendige længere, fordi han har fået det rigtig godt, siger Hedensted Kommunes handicapchef, Lisbeth Troest.

For Hedensted Kommune har det ikke blot været en succes på Åbo alene, hvor det faglige niveau er blevet løftet, personalets arbejdsglæde forøget, og beboeren har fået mere livskvalitet.

– Projektet på Åbo har spredt sig som ringe i vandet, hvor flere bofællesskaber i kommunen nu kan hente viden og inspiration. Projektet har lært os, at vi kan meget mere, end vi troede. Vi har været meget glade for den konsulentydelse, vi har kunnet få på et af Region Midtjyllands tilbud, mener Hedensted Kommunes handicapchef Lisbeth Troest.

Samarbejde mellem regioner og kommuner

I Region Midtjylland oplever man, at det ikke kun er pladser, som kommunerne efterspørger på de regionale, sociale tilbud:

– Vi er leverandører og leverer det, som giver mening for kommunerne. Og det vi leverer kan sagtens være andet end pladser. Det kan være i form af fx udredningsforløb eller opkvalificering af medarbejdergrup-

Hjemmevejledere Birgitte D. Jensen og Susanne Bennedsen kigger sammen med Åbos leder Mette Boelt Kristiansen i mapperne med TEACCH-pics. Piktogrammerne placeres hver dag på en tavle, så beboeren kan se, hvad han skal i løbet af dagen.

Samarbejdet

mellem det regionale Mosetoft og det kommunale Åbo indebar:

- Psykologbistand til at bearbejde angst i personalegruppen
- Undervisning i selvforsvar og magtanvendelsesregler
- Udredning af beboer
- Undervisning i blandt andet TEACCH og Anvendt adfærdsanalyse
- Personalesupervision
- Opnormering i personalegruppen

per, fortæller Region Midtjyllands socialchef Charlotte Josefsen.

Både Region Midtjylland og Hedensted Kommune er glade for samarbejdsprojektet på Åbo. De samarbejder i det daglige også omkring andre aspekter af det sociale område. Men regionens socialchef håber, at regioner og kommuner kan nå længere endnu:

– På et tidspunkt skal vi have set nærmere på det overordnede samarbejde mellem regioner og kommuner. Forstået sådan, at hvis kommunerne gerne vil have os som bagstopper, skal vi i fællesskab have fundet et niveau for det, så regionerne stadig kan udfylde den rolle på det sociale område, siger Charlotte Josefsen.

Faglighed højnet

Tilbage til Åbo – og joint venture projektet mellem det kommunale og regionale. Hvordan står det til i dag, et år efter projektet sluttede?

– Vi har rykket os fagligt helt enormt. Nu laver personalet selv nye miniprojekter. Faktisk har projektet med regionen resulteret i, at vi ser på os selv som et specialiseret bofællesskab. Det betyder, at vi nu har mod på at tage en ny beboer ind hos os, som på papiret ser kompliceret ud, siger Mette Boelt Kristiansen.

Lederen af Åbo mener, at bofællesskabet har ændret sig fra at være et lille, forknyttet sted til nu at have hævet sig fagligt til glæde for beboerne. Men også til glæde for personalet, der har fået en hverdag uden angst.

Hvordan står det til med beboeren, som fik bolden til at rulle i sin tid?

– Beboeren siger selv, at han har fået det bedre på Åbo. Bedre end han nogensinde har haft det. Han er ikke længere udadretterende, han får ingen PN-medicin og vi bruger færre personaleressourcer på ham, end vi havde regnet med.

I dag er Åbos leder Mette Boelt Kristiansen glad for, at beboeren ikke flyttede fra Åbo. Projektet er blevet til en stor faglig succes for personalet, og ikke mindst har det været en succes for den beboer, som fik lov til at blive i de kendte rammer på Åbo.